

WAŻNE ZMIANY W ŚWIADCZENIACH OPIEKUŃCZYCH

Ustawa o świadczeniu wspierającym zakłada przebudowę dotychczasowego systemu świadczeń dla osób z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunów poprzez:

- wprowadzenie do systemu prawnego nowego świadczenia- świadczenia wspierającego kierowanego bezpośrednio do osoby z niepełnosprawnością w wieku od ukończenia 18 r. życia,
- zmiany w warunkach przyznawania funkcjonującego obecnie świadczenia pielęgnacyjnego,
- likwidację specjalnego zasiłku opiekuńczego.

Uprawnionymi do świadczenia wspierającego będą osoby z niepełnosprawnościami w wieku od ukończenia 18. roku życia, które uzyskają decyzję ustalającą poziom potrzeby wsparcia na poziomie od 70 do 100 punktów. Poziom potrzeby wsparcia będzie ustalany w formie decyzji przez wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności, natomiast przyznawanie i wypłacanie świadczeń wspierających (na wniosek osoby z niepełnosprawnościami lub jej przedstawiciela) będzie zadaniem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Ustawa wejdzie w życie 1 stycznia 2024 r. z pewnymi wyjątkami:

- od 1 stycznia 2024 r. świadczenie wspierające będzie dostępne dla osób z niepełnosprawnościami z ustalonym poziomem potrzeby wsparcia od 87 do 100 pkt,
- od 1 stycznia 2025 r. świadczenie wspierające będzie dostępne dla osób z niepełnosprawnościami z ustalonym poziomem potrzeby wsparcia od 78 do 86 pkt,
- od 1 stycznia 2026 r. świadczenie wspierające będzie dostępne dla osób z niepełnosprawnościami z ustalonym poziomem potrzeby wsparcia od 70 do 77 pkt.

Uwaga: wyjątkiem od tak określonego ustawą harmonogramu wejścia w życie ustawy jest art. 64 ustawy o świadczeniu wspierającym, zgodnie z którym osoba wymagająca opieki:

1. na którą przyznano na podstawie przepisów dotychczasowych prawo do świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego, albo zasiłku dla opiekuna,
2. na którą przyznano prawo do świadczenia pielęgnacyjnego na podstawie nowego, obowiązującego od 1 stycznia 2024 r. brzmienia ustawy o świadczeniach rodzinnych

– będzie mogła otrzymać świadczenie wspierające od dnia 1 stycznia 2024 r., także w przypadku, gdy w decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia, potrzebę tę określono na poziomie niższym niż 87 punktów w skali potrzeby wsparcia.

Świadczenie wspierające będzie przysługiwało, w zależności od poziomu potrzeby wsparcia, w wysokości od 40% wysokości renty socjalnej do maksymalnej wysokości - 220% renty socjalnej (będzie to kwota netto, czyli bez potrąceń na podatek dochodowy czy ubezpieczenie zdrowotne). Świadczenie wspierające będzie przyznawane nie wcześniej niż od dnia ustalenia przez wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności dla danej osoby poziomu potrzeby wsparcia.

W przypadku wniosków o wydanie decyzji w tej sprawie złożonych w roku 2024 wojewódzkie zespoły orzekające będą ustalać poziom potrzeby wsparcia od dnia złożenia wniosku.

Ustawa o świadczeniu wspierającym wprowadziła szereg regulacji o charakterze osłonowym dla tych opiekunów osób niepełnosprawnych, którzy zaprzestaną pobierać świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy lub zasiłek dla opiekuna w związku z wyborem przez osobę z niepełnosprawnościami świadczenia wspierającego.

Obejmują one:

- opłacanie ze środków budżetu państwa składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe oraz zdrowotne za opiekuna osoby z niepełnosprawnością, która pobierać będzie świadczenie wspierające – warunkiem jest wspólne zamieszkiwanie i gospodarowanie opiekuna z osobą z niepełnosprawnościami oraz niepodejmowanie zatrudnienia przez opiekuna; ww. ubezpieczeniami będą mogli być objęci również ci opiekunowie, którzy wcześniej nie pobierali powyższych świadczeń opiekuńczych, warunkiem jest jednak wspólne zamieszkiwanie i gospodarowanie opiekuna z osobą z niepełnosprawnościami otrzymującą świadczenie wspierające oraz niepodejmowanie zatrudnienia przez opiekuna (objęcie ww. ubezpieczeniami będzie realizowane przez ZUS, na wniosek opiekuna składany do ZUS),

- możliwość uzyskania przez opiekuna zasiłku dla bezrobotnych, a także świadczenia przedemerytalnego.

Ustawa o świadczeniu wspierającym wprowadza również zmiany w ustawie o świadczeniach rodzinnych w zakresie specjalnego zasiłku opiekuńczego oraz świadczenia pielęgnacyjnego.

Specjalny zasiłek opiekuńczy:

Z dniem wejścia w życie ustawy o świadczeniu wspierającym zostaje uchylony art.16 a ustawy o świadczeniach rodzinnych. Oznacza to, że od tej daty specjalny zasiłek opiekuńczy nie będzie już przyznawany. Jedynie, na podstawie przepisów przejściowych, zasiłek ten będzie mógł być przyznawany także po 31 grudnia 2023 r. w pewnych przypadkach na zasadzie zachowania praw nabytych.

Świadczenie pielęgnacyjne na nowych zasadach:

Od dnia 01.01.2024 r. świadczenie pielęgnacyjne przysługiwać będzie :

1. matce albo ojcu ,
2. innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy, ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom,
3. opiekunowi faktycznemu dziecka,
4. rodzinie zastępczej, osobie prowadzącej rodzinny dom dziecka, dyrektorowi placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektorowi regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektorowi interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego

- jeżeli sprawują opiekę nad osobą w wieku do ukończenia 18 roku życia legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Osobom sprawującym opiekę nad więcej niż jedną osobą w wieku do ukończenia 18. roku życia legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, wysokość świadczenia pielęgnacyjnego, podwyższa się na wniosek opiekuna o 100% na drugą i każdą kolejną osobę, nad którą sprawowana jest opieka.

W związku z uchyleniem warunku rezygnacji/niepodejmowania zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej osoby sprawujące opiekę nie będą musiały rezygnować z aktywności zawodowej, aby otrzymać świadczenie pielęgnacyjne.

W konsekwencji uchylenia tego warunku uchylono również art. 17b ustawy o świadczeniach rodzinnych, czyli przepis uzależniający przyznanie świadczenia pielęgnacyjnego i specjalnego zasiłku opiekuńczego rolnikom, małżonkom rolników lub domownikom od warunku zaprzestania prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym. W związku z tym, uchylono również w ustawie o ubezpieczeniu społecznym rolników przepisy dotyczące opłacania składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za te osoby (składki do KRUS na dotychczasowych zasadach będą przez organy właściwe opłacane tylko w przypadku osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy i zasiłek dla opiekuna na podstawie przepisów dotychczasowych.

Opisane powyżej warunki przyznawania świadczenia pielęgnacyjnego nie dotyczą osób, które będą pobierać to świadczenie na podstawie przepisów dotychczasowych. Zgodnie z art. 63 ust. 1 ustawy o świadczeniu wspierającym w sprawach o świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy, o których mowa w ustawie o świadczeniach rodzinnych w brzmieniu dotychczasowym, do których prawo powstało do dnia 31 grudnia 2023 r., stosuje się przepisy dotychczasowe.

Ważne:

1. **Osoba pobierająca świadczenie pielęgnacyjne, która sprawuje opiekę nad dzieckiem w wieku do ukończenia 18. roku życia i która będzie chciała po 31 grudnia 2023 r. otrzymać świadczenie pielęgnacyjne na nowych zasadach, musi po tej dacie zrezygnować z pobierania świadczenia pielęgnacyjnego na podstawie starych przepisów i złożyć wniosek o przyznanie świadczenia pielęgnacyjnego na podstawie nowych przepisów.**

2. Osoby, którym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy albo od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, na zasadach obowiązujących do dnia 31 grudnia 2023 r., przyznane zostało co najmniej do dnia 31 grudnia 2023 r. prawo do świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego o których mowa w ustawie o świadczeniach rodzinnych w brzmieniu dotychczasowym, zachowują, na zasadach obowiązujących do dnia 31 grudnia 2023 r., prawo odpowiednio do świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego nie dłużej jednak niż do końca okresu, na który prawo zostało przyznane, z uwzględnieniem art. 63 ust. 3 i 4 ustawy o świadczeniu wspierającym.
3. Osoby, o których mowa w art. 63 ust. 2 ustawy o świadczeniu wspierającym, zachowują prawo odpowiednio do świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego na zasadach obowiązujących do dnia 31 grudnia 2023 r., również w przypadku, gdy osobie nad którą sprawują opiekę zostało wydane nowe orzeczenie o stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie o niepełnosprawności. Warunkiem zachowania prawa odpowiednio do świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego na zasadach określonych w zdaniu pierwszym jest złożenie wniosku o nowe orzeczenie o stopniu niepełnosprawności albo o niepełnosprawności w terminie 3 miesięcy od dnia następującego po dniu, w którym upłynął termin ważności dotychczasowego orzeczenia o stopniu niepełnosprawności albo orzeczenia o niepełnosprawności, a następnie złożenie wniosku o ustalenie prawa odpowiednio do świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego w terminie 3 miesięcy, licząc od wydania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności albo o niepełnosprawności. **Prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego na dotychczasowych zasadach przysługuje również po upływie okresu zasiłkowego w rozumieniu ustawy o świadczeniach rodzinnych, na który prawo zostało przyznane, jeżeli wniosek o ustalenie prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego na nowy okres zasiłkowy zostanie złożony w terminie 3 miesięcy od dnia następującego po dniu, w którym zakończył się dotychczasowy okres zasiłkowy - art. 63 ust. 4 ustawy o świadczeniu wspierającym.**
4. Świadczenie pielęgnacyjne albo specjalny zasiłek opiekuńczy, o których mowa w ustawie o świadczeniach rodzinnych w brzmieniu dotychczasowym, albo zasiłek dla opiekuna, o którym mowa w ustawie o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, nie przysługują jeżeli osoba wymagająca opieki ma przyznane prawo do świadczenia wspierającego.
5. W przypadku gdy osoba wymagająca opieki lub osoba uprawniona do jej reprezentowania **złożyły wniosek o ustalenie prawa do świadczenia wspierającego, postępowanie z wniosku o ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego**, o których mowa w ustawie o świadczeniach rodzinnych w brzmieniu dotychczasowym, lub zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, **zawiesza się do czasu rozstrzygnięcia sprawy z wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wspierającego.** W przypadku **podjęcia zawieszzonego postępowania, prawo do świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego**, o których mowa w ustawie o świadczeniach rodzinnych w brzmieniu dotychczasowym, lub zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, **ustala się po dokonaniu przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych rozstrzygnięcia sprawy z wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wspierającego.**
6. **Wypłata świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego**, o których mowa w ustawie o świadczeniach rodzinnych w brzmieniu dotychczasowym, albo zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, **podlega wstrzymaniu, jeżeli osoba wymagająca opieki lub osoba uprawniona do jej reprezentowania złożyła wniosek o ustalenie prawa do świadczenia wspierającego.**
7. W przypadku odmowy przyznania osobie wymagającej opieki świadczenia wspierającego lub pozostawienia wniosku o to świadczenie bez rozpatrzenia, odpowiednio świadczenie pielęgnacyjne lub specjalny zasiłek opiekuńczy, o których mowa w ustawie o świadczeniach rodzinnych w brzmieniu dotychczasowym albo zasiłek dla opiekuna, o którym mowa w ustawie o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, wypłaca się od miesiąca, w którym wstrzymano ich wypłatę do końca okresu na jaki je przyznano, jeżeli osoba spełnia warunki określone w dotychczasowych przepisach.
8. **Aby uniknąć nienależnie pobranego świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego**, o których mowa w ustawie o świadczeniach rodzinnych w brzmieniu dotychczasowym, **albo zasiłek dla opiekuna**, o którym mowa w ustawie o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, **należy niezwłocznie poinformować tutejszy Organ, wypłacający ww. świadczenia o fakcie złożenia**

wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wspierającego.

9. **Za nienależnie pobrane świadczenie pielęgnacyjne lub specjalnego zasiłku opiekuńczego**, o których mowa w ustawie o świadczeniach rodzinnych w brzmieniu dotychczasowym, albo zasiłek dla opiekuna, o którym mowa w ustawie o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, **uważa się świadczenie albo zasiłek wypłacone za okres, za który osoba wymagająca opieki otrzymała świadczenie wspierające. Świadczenie nienależnie pobrane podlegać będzie zwrotowi wraz z odsetkami, do którego to zwrotu zobowiązany zostanie opiekun.**
10. Osoba z niepełnosprawnością składając wniosek do ZUS o przyznanie świadczenia wspierającego będzie mogła zdecydować, od jakiego miesiąca chce mieć przyznane przez ZUS świadczenie wspierające, dzięki czemu może nie dopuścić do sytuacji otrzymania świadczenia wspierającego za ten sam okres, za który opiekun otrzymał świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy lub zasiłek dla opiekuna i tym samym uniknąć powstania nienależnych świadczeń po stronie jej opiekuna.
11. Po otrzymaniu wydanej przez ZUS decyzji w zakresie ustalenia prawa do świadczenia wspierającego, należy poinformować tutejszy Ośrodek.

Wszelkie informacje na temat ww. zmian w ustawie dotyczące ustalonego i wypłaconego świadczenia pielęgnacyjnego, zasiłku dla opiekuna lub , można uzyskać w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Głogowie, ul. Piaskowa 1, pokój 215 II piętro lub pod nr telefonu 76 836 55 54.